

Πώς η κραταιά μέχρι πρότινος ελληνική βιομηχανία ζάχαρης **κατέρρευσε και απειλείται πλέον με πλήρη αφανισμό**; Πώς, από τα 10 εκατ. κέρδη που έγραφε το 2005 στον ισολογισμό της, έφτασε σήμερα να κλείνει τα εργοστάσιά της, την ώρα μάλιστα που οι διεθνείς τιμές του προϊόντος έχουν απογειωθεί; **Πώς από τα 400.000 στρέμματα τεύτλων απέμειναν 55.000**, πώς οι 1.320 μόνιμοι εργαζόμενοι έγιναν μόλις 428, πώς οι 320.000 τόνοι παραγωγής μειώθηκαν σε 35.000 και πώς ναυάγησε κι αυτό ακόμα το σχέδιο παραγωγής βιοκαυσίμων; Και, τελικά, ποιοι και πώς αντικατέστησαν το πρόσημο «συν» με «μείον»; Εχουμε και λέμε: **Η Κοινή Αγροτική Πολιτική που διέταξε. Οι ελληνικές κυβερνήσεις που εκτέλεσαν. Οι τραπεζίτες που εξυπηρετήθηκαν. Το λόμπι των πετρελαιάδων που επέβαλαν. Οι κομματικοί «κουμπάροι» που άλωσαν. Μια υπόθεση που δεν καταπίνεται ούτε με κάμποσα κουταλάκια ζάχαρης. Που κι αυτή εισαγωγής είναι πια.**

ΚΕΙΜΕΝΟ | **ΝΤΙΝΑ ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ** (dida@enet.gr)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΗ | **ΣΤΡΑΤΟΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ** (<http://www.stratoskalafatis.com>)

ΒΟΗΘΟΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΥ | **ΓΙΑΝΝΗΣ ΧΟΣΤΕΛΙΔΗΣ**

Πίκρα η ζάχαρη!

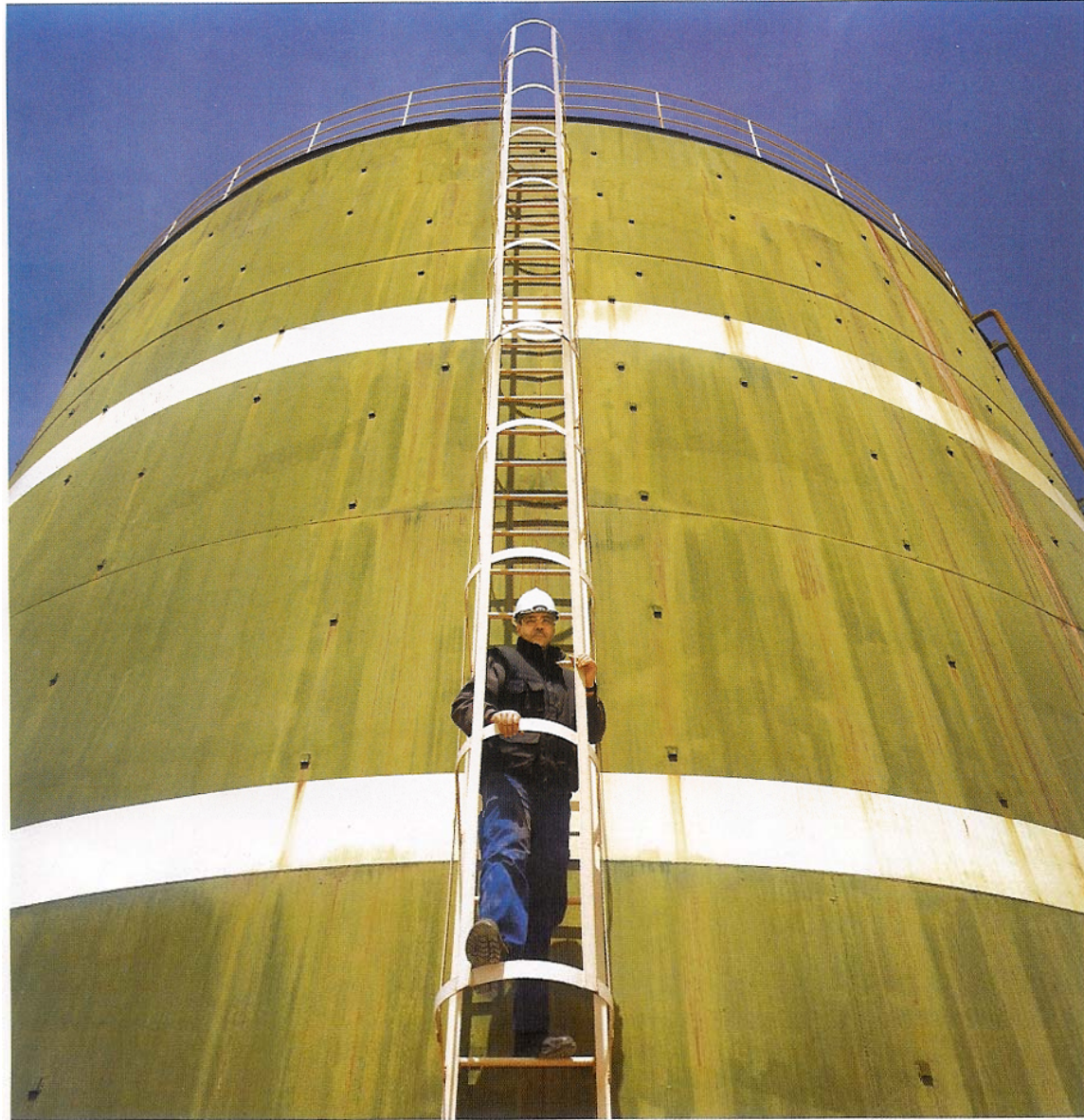
Πωλητήριο στην Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης

Το 2006 είναι **έτος καμπή** για την ελληνική ζάχαρη. «Τότε η Ε.Ε. αναθεώρησε την Κοινή Αγροτική Πολιτική της. Τότε αποφασίστηκε ότι η **τευτλο-παραγωγή θα περιοριστεί σε μια στενή λωρίδα μεταξύ Λονδίνου και Πράγας**. Τότε αποφασίστηκε ότι **ο ευρωπαϊκός νότος θα χαθεί**».

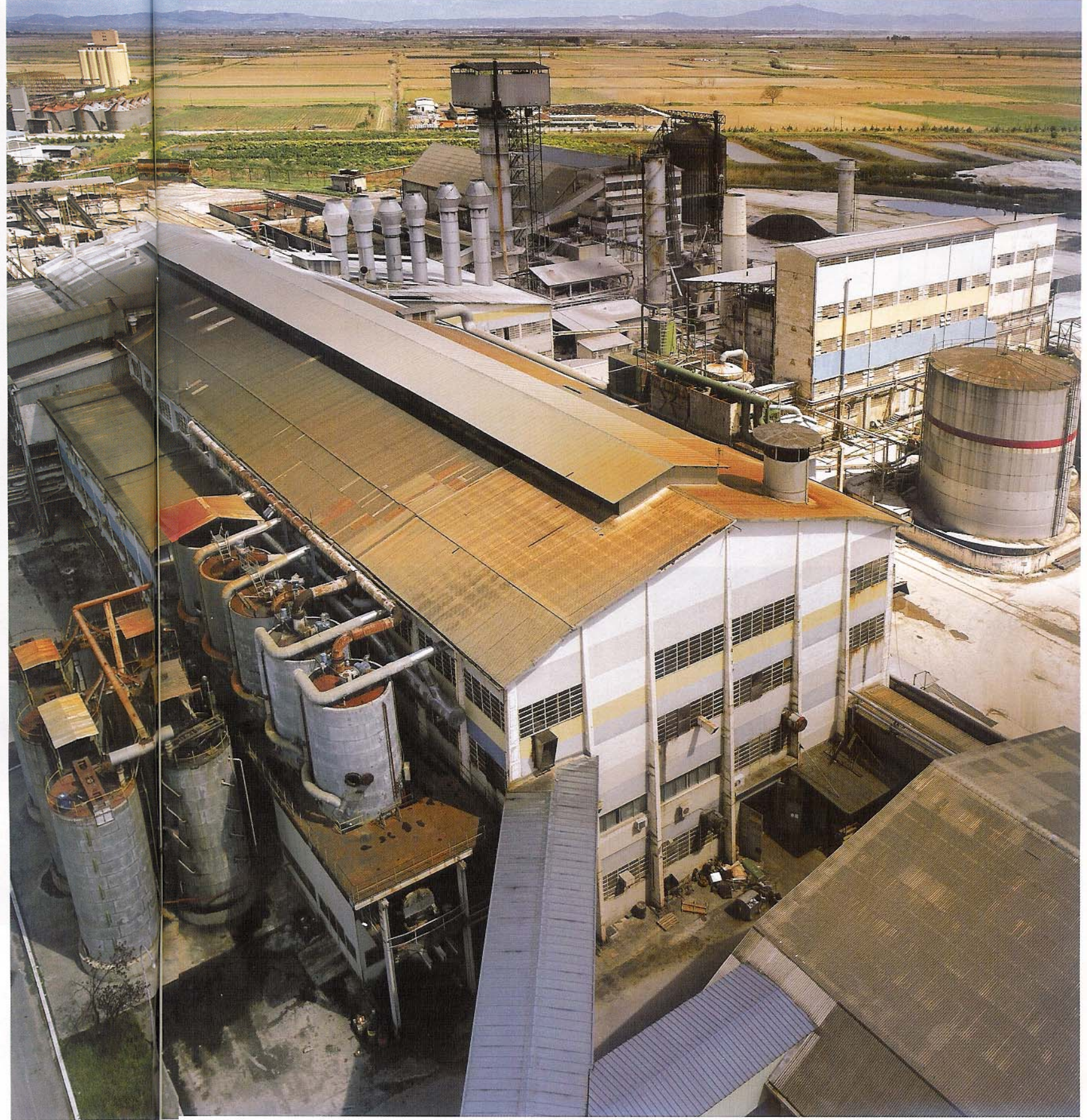

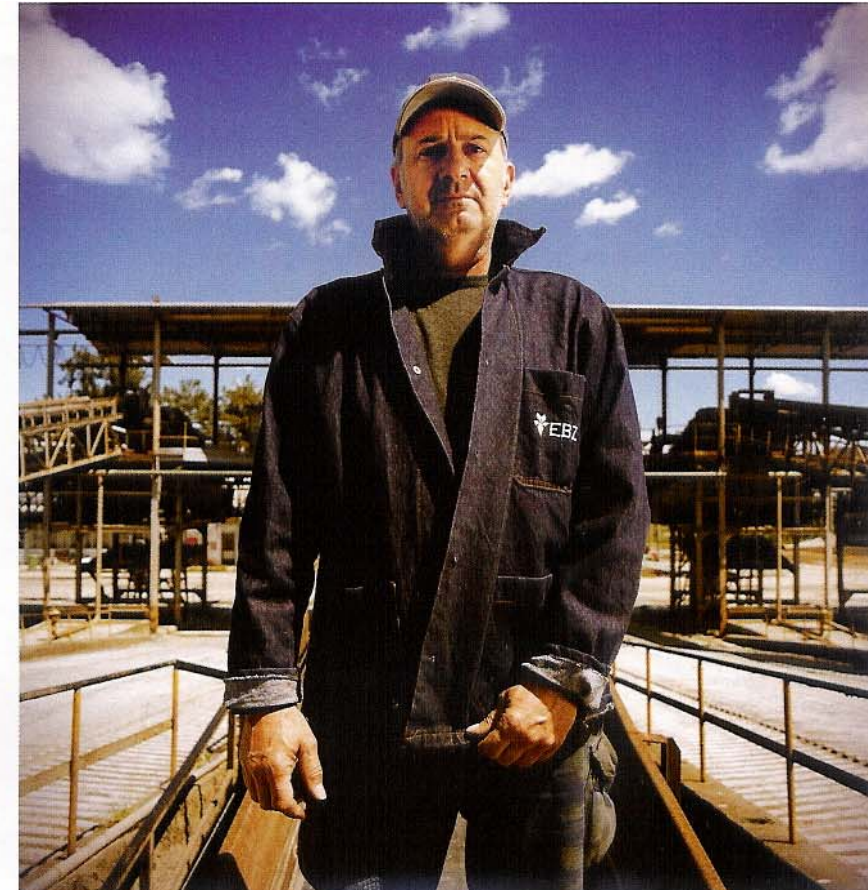
Λιγοστό το εμπόρευμα στο εργοστάσιο στο Πλατύ Ημαθίας. Λιγοστές οι καλλιέργειες τεύτλων, λιγοστή η παραγωγή, λιγοστοί και οι εργάτες. Η μεγάλη περιπέτεια της ζάχαρης ξεκίνησε το 2006, όταν η Ελλάδα αποδέχθηκε τη μείωση της παραγωγής της από τους 320.000 τόνους το χρόνο στους 158.000. Τότε υπερέκαλυπτε τις ανάγκες της εσωτερικής αγοράς. Σήμερα μόλις και μετά βίας ικανοποιεί ένα μικρό ποσοστό της. Ο δρόμος προς τις εισαγωγές (Γερμανία, Γαλλία, Αγγλία κ.ά.) έχει ανοίξει.

Η ελληνική ζάχαρη κατάφερε να αντεπεξέλθει στον ανταγωνισμό της ελεύθερης αγοράς την τελευταία 20ετία. Ως τη χρονιά που κλήθηκε να εφαρμόσει τις ευρωπαϊκές ντιρεκτιβες ήταν μια υγιής επιχείρηση, με σύγχρονες εργοστασιακές εγκαταστάσεις, μηδενικό χρέη και κέρδη που το 2005 έφτασαν τα 10 εκατ. ευρώ. Έναν χρόνο μετά, με αντάλλαγμα 87 εκατ. ευρώ που πήρε απ' το κοινοτικό ταμείο, η Ελλάδα έκλεισε τα δύο από τα πέντε εργοστάσιά της: το ιστορικό πρώτο της Λάρισας (είχε πρωτολειτούργήσει το 1961) και της Ξάνθης (είχε ανοίξει τις πύλες του το 1972). Σήμερα, σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, η αντίστροφη μέτρηση φαίνεται πως έχει αρχίσει για τις μονάδες Σερρών και Ορεστιάδας. Αυτήν την εβδομάδα αναμένεται να συνεδριάσει το Δ.Σ. της εταιρείας για να εξετάσει το κλείσιμο της πρώτης και έπεται η δεύτερη... Θυσία αυτήν τη φορά στην «εξυγίανση» της Αγροτικής Τράπεζας.

Πίκρα η ζάχαρη!

Δεν είναι μόνο οι καλλιεργήσιμες τεύτλων που επί της ουσίας πετάχθηκαν εκτός αγοράς, την ίδια στιγμή που η τιμή της ζάχαρης στο παγκόσμιο χρηματιστήριο εμπορευμάτων κτυπάει υψηλό ιστορικό των τελευταίων 30 χρόνων. Τριάντα χιλιάδες άνθρωποι στη Βόρεια Ελλάδα ζουν από τον κύκλο εργασιών της επιχείρησης: εκτός από τους αγρότες, είναι μεταφορείς, συντηρητές μηχανημάτων, μηχανικοί αυτοκινήτων. Όσο για τους εργαζόμενους στην EBZ, στην περίοδο ακμής της έφταναν τους 1.320 μόνιμους και τους 3.700 εποχικούς. Σήμερα οι «τελευταίοι εναπομείναντες», όπως αυτοαποκαλούνται, έχουν μειωθεί στο 1/3. Κάποτε αυτοί και οι οικογένειές τους έτρωγαν γλυκό ψωμί· σήμερα τους τρώει η αγωνία για το αύριο.

Πίκρα η ζάχαρη!

Βαθιά μέσα στην τσιμεντένια καρδιά του δεν φτάνει κανένας ήχος. Ούτε οι κραυγές των διαδηλωτών από το Αλγέρι που ζητάνε ζάχαρη. Ούτε οι φωνές των απεργών από τη Θεσσαλονίκη που ζητάνε δουλειά. Ούτε οι στριγκλιές των υπουργών από την Αθήνα που ζητάνε φράγκα. Εδώ απλώνεται μια αλλόκοσμη σιωπή. Τα πόδια βουλιάζουν σε ένα μαλακό χιόνι, τα μάτια βλέπουν μονάχα λευκό, τα ρούχα σου γίνονται άσπρα κι αυτά, λες κι είσαι σ' ένα μαγικό χωριό όπου χιονίζει παντού ζάχαρη άχνη. Μοσχοβολάει και θα ήταν όλα λουκουμαδένια αν δεν περπατούσε αυτός ο εργάτης δίπλα σου.

«Την αγαπάω μ' έναν περίεργο τρόπο. Είναι παράξενη - μόλις έρθει σε επαφή με κάτι σκληρό θρυμματίζεται κι αν συναντήσει την ελάχιστη υγρασία κρυσταλλιάζει. Είναι η μόνη που δεν έχει ημερομηνία λήξης, μαζί με το μέλι. Πέρασα μαζί της 20 χρόνια από τη ζωή μου. Τώρα φαίνεται πως όλα τελειώνουν». Ο Δημήτρης που περπατάει δίπλα μου στην καρδιά του μεγαλύτερου σιλό των Βαλκανίων είναι ένας από τους ελάχιστους εργάτες που έχουν απομείνει στην Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης.

Από τη Λάρισα και κάτω οι περισσότεροι δεν γνωρίζουμε καν ότι η Ελλάδα παράγει ζάχαρη, πόσω μάλλον ότι η EBZ είναι η μεγαλύτερη αγροτική βιομηχανία της χώρας. Αλλά για τους Βορειοελλαδίτες η ζάχαρη και τα ζαχαρότευτλα υπήρξαν για δεκαετίες όχι μόνο πηγή εισοδήματος, αλλά και εικόνα της καθημερινότητάς τους. «Θυμάμαι ακόμα αγανείς κάμπους φυτεμένους και μετά ουρές τα φορτηγά να στέκονται έξω από τα εργοστάσια» μου λέει ο Στράτος, καθώς οδηγούμε προς Σέρρες. Σήμερα, από τη Λάρισα ως την Ορεστιάδα περίπου 30.000 άνθρωποι ζουν από τον κύκλο εργασιών της ζάχαρης: αγρότες που φυτεύουν τεύτλα, άλλοι που τα βγάζουν με μηχανήματα από τα χωράφια, μεταφορείς, μηχανικοί, συντηρητές μηχανημάτων και, φυσικά, οι μόνιμοι κι οι εποχιακοί εργάτες των εργοστασίων. Οσων απέμειναν, δηλαδή: από τα πέντε, σήμερα λειτουργούν μόνο τρία στην Ελλάδα και πολλοί φοβούνται πως αύριο δεν θα υπάρχουν ούτε αυτά. Σέρρες, Πλατύ Ημαθίας, Ορεστιάδα επιβιώνουν. Λάρισα και Ξάνθη θυσιάστηκαν ήδη. Αλλά δύο απομένουν στη Σερβία – μνημεία της ισχυρής Ελλάδας και κράττες για τον υποψήφιο αγοραστή που αναζητείται ασμένως σε Ανατολή και Δύση.

Διότι πουλάμε. Όπως πουλάμε λιμάνια,

δρόμους, τρένα, ρεύμα, έτσι ακριβώς πουλάμε και τα εργοστάσια της ζάχαρης. Όχι ακριβώς εμείς, το ελληνικό δημόσιο δηλαδή, αλλά η Αγροτική Τράπεζα, στην οποία ανήκει η βιομηχανία και η οποία είναι δημόσια. Κατά τα άλλα, η EBZ δεν είναι δημόσια περιουσία, αφού τύποις είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου. Τουλάχιστον, γι' αυτό προσπαθούν να πείσουν σωρεία δημοσιευμάτων το τελευταίο τρίμηνο. Γι' αυτό ακριβώς προσπαθεί να με πείσει κι ο πρόεδρος της EBZ ένα βροχερό μεσημέρι στη Θεσσαλονίκη.

«Πρέπει να καταλάβετε πως η Αγροτική Τράπεζα είναι υποχρεωμένη λόγω του μνημονίου να εξυγιανθεί. Και για να συμβεί αυτό οφείλει να πουλήσει τις θυγατρικές της» μου εξηγεί ο κ. Χρυσόστομος Γερούκης. Θυγατρικές με προβλήματα όπως η ΣΕΚΑΠ, άλλες σε οριακό σημείο, όπως η ΕΛΒΙΖ (Ελληνική Βιομηχανία Ζωοτροφών), και άλλες απολύτως κερδοφόρες, όπως η Δωδώνη. Πόσο τραγικό μπορεί να είναι αυτό, όταν από καιρού εις καιρόν ακούμε ότι πρόκειται να πωληθεί η ίδια η Αγροτική Τράπεζα, στην οποία το 65% των αγροτών της χώρας έχει υποθηκεύσει τα σπίτια και τα χωράφια του;

«Ε, λοιπόν, είναι τραγικό αυτό που συμβαίνει, γιατί η δική μας περίπτωση είναι σε μικρογραφία αυτό που συμβαίνει στη χώρα» θα μου πει ο Μανώλης Λαγογιάννης, πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργαζομένων στα γραφεία τους στη Θεσσαλονίκη. «Έχουν υπογράψει

Γεννήθηκε τη δεκαετία του '60, πασπαλίζοντας με γλύκα το όνειρο της ελληνικής εκβιομηχάνισης. Η ιστορία της EBZ θα μπορούσε να είναι μια ιστορία χωρίς ημερομηνία λήξης, όπως και το ίδιο το προϊόν που παράγει. Κι όμως, κάποιοι αποφάσισαν διαφορετικά...

ένα μνημόνιο και το ακολουθούν σαν τυφλοσούρτη. Κι ούτε που τους απασχολεί αν από αυτά τα εργοστάσια ζουν χιλιάδες άνθρωποι, αν η ζάχαρη είναι στρατηγικό προϊόν, αν η τιμή της έχει ανεβεί στα ύψη τους τελευταίους μήνες, τόσο ώστε αν κρατούσαμε τα εργοστάσια όχι μόνο θα εξοφλούσαμε τα χρέη, αλλά θα έβγαζε και κέρδος. Σκέψου ότι την ίδια στιγμή που ο πρόεδρος της ΑΤΕ ανακοίνωνε την πώληση της EBZ, χιλιάδες άνθρωποι στο Αλγέρι διαδήλωναν ζητώντας ζάχαρη. Κι εμείς την πουλάμε μπιρ παρά...»

Το επόμενο πρωινό μάς βρίσκει στις Σέρρες. Πατρίδα του θείου Καραμανλή που εγκαινίασε τη βιομηχανία στις αρχές του '60 και του ανιψιού Καραμανλή που της έβαλε την ταφόπλακα μισό αιώνα μετά. Ο Χριστόδουλος Βαρκάκης είναι ο «πρόεδρος των εργαζομένων που απέμειναν», όπως μου συστήνεται. Περπατάμε μέσα σε μια αχανή αποθήκη, ανάμεσα σε παλέτες φορτωμένες μέχρι την οροφή με πακέτα ζάχαρης. «Κάποτε εδώ μέσα δεν μπορούσες να στρίψεις και τώρα μπαίνουν ολόκληρα φορτηγά. Ξέρεις τι άλλο φτιάχνεις από τα τεύτλα, εκτός από ζάχαρη; Μελάσα, ζωοτροφές, οινόπνευμα, μέχρι και βιοκαύσιμα. Όλα αυτά φυσικά σε μια άλλη χώρα.

»Εδώ ζούμε τη γελοιότητα από τη μια να βγαίνει ο πρωθυπουργός και να ζητά αύξηση της παραγωγικότητας κι από την άλλη να πουλάει για ένα κομμάτι ψωμί ό,τι θα μπορούσε να είναι παραγωγικό. Αυτό που συμβαίνει με τη ζάχαρη είναι σκανδαλώδες. Σύσσωμη η αντιπολίτευση, από το ΛΑΟΣ ως τον ΣΥΡΙΖΑ και το ΚΚΕ, κι από τη ΝΔ ως τη ΔΗΣΥ έχουν υποβάλει ερωτήσεις στη Βουλή. Η τιμή της ζάχαρης φέτος έπιασε ιστορικό υψηλό 30 ετών κι αναμένεται να ανέβει κι άλλο. Η παραγωγή της Βραζιλίας έχει καταστραφεί από την όξινη βροχή, της Ινδίας από καύσωνα, της Αυστραλίας από πλημμύρες, της Ρωσίας από πυρκαγιές. Οι μεγαλύτεροι παίκτες στο χρηματιστήριο είναι εκτός. Φαντάσου πόση ζήτηση έχει, που ενώ στην Ε.Ε. υπάρχει ποσόστωση στην παραγωγή, πριν από λίγες μέρες η αρμόδια επιτροπή ανακοίνωσε πως επιτρέπει στα κράτη μέλη να διαθέσουν στην αγορά ποσότητες και πάνω από όσο τους επιτρέπεται. Κι εμείς πουλάμε...»

«Δεν είναι τυχαίο που όσο κι αν φάξεις στα εργοστάσια δεν θα βρεις ούτε έναν αριστερό. Οι περισσότεροι ήμασταν δεξιοί στα μέρη μας, αλλά τώρα πια; Τώρα θα πάμε και με το ΠΑΜΕ και με τους αριστεριστές και με τους αναρχικούς. Μ' όποιον, δηλαδή, καταλαβαίνει πως η ζάχαρη δεν είναι της τράπεζας, δεν είναι του

Ποσόστωση επί της παραγωγής των χωρών μελών, μείωση επιδότησης στους τευτλοπαραγωγούς κατά 45%, εισφορά επί της ποσόστωσης (110-170 € για κάθε παραγόμενο τόνο) υπέρ του γεωργικού ταμείου της Ενωσης. Με τη νέα ΚΑΠ κερδισμένος βγήκε ο ευρωπαϊκός βορράς. Γερμανία, Γαλλία, Αγγλία κατέχουν πλέον το 75% της ευρωπαϊκής αγοράς.

υπουργού, είναι του ελληνικού λαού». Ο εξαγριωμένος άνθρωπος που κάθεται απέναντί μου λέγεται Στέργιος Στράντζαλης και με βομβαρδίζει με αριθμούς για να μου αποδείξει πως «μπλε και πράσινοι ξεπούλησαν την αγροτική βιομηχανία της χώρας». Τα νούμερα είναι όντως σοκαριστικά. Πολύ περισσότερο σοκαριστικές θα είναι οι ερμηνείες τους λίγο αργότερα.

Ας μείνουμε στους αριθμούς για την ώρα:

- **Στην ακμή της** η βιομηχανία απασχολούσε 1.320 μόνιμους εργαζόμενους και σήμερα 428. Οι εποχικοί έφταναν τους 3.700 και σήμερα έχουν απομείνει 1.000.

- **Οι καλλιεργητές τεύτλου** ήταν 9.000 και τώρα δεν ξεπερνούν τους 2.000. Μέχρι το 2006 καλλιεργούσαν 400.000 στρέμματα. Φέτος δεν ξεπέρασαν τα 55.000.

- **Πριν από το 2006 τα εργοστάσια** υπερκάλυπταν τις εθνικές ανάγκες, παράγοντας 320.000 τόνους ζάχαρη το χρόνο. Φέτος εκτιμάται ότι δεν θα ξεπεράσουν τους 35.000.

Το 2006 είναι το έτος καμπή για την ελληνική ζάχαρη. «Τότε η Ε.Ε. αναθέωρησε την Κοινή Αγροτική Πολιτική της. Τότε αποφασίστηκε ότι η τευτοπαραγωγή θα περιοριστεί σε μια στενή λωρίδα μεταξύ Λονδίνου και Πράγας. Τότε αποφασίστηκε ότι ο ευρωπαϊκός νότος θα χαθεί» λέει ο δρ Πασχάλης Χριστοδούλου, χημικός μηχανικός, με πάνω από 100 δημοσιεύσεις σε έγκριτες επιστημονικές επιθεωρήσεις για τη ζάχαρη. «Η ΕΟΚ ιδρύθηκε από έξι χώρες και έθεσε ως ένα από τα κύρια πολιτικά καθήκοντά της την ΚΑΠ, που θα εξα-

«Υπόγραψαν ένα μνημόνιο και το ακολουθούν σαν τυφλοσούρτη. Κι ούτε που τους απασχολεί ότι απ' αυτά τα εργοστάσια ζουν χιλιάδες άνθρωποι, ότι η τιμή της ζάχαρης έχει ανεβεί τόσο που αν κρατούσαμε τα εργοστάσια όχι μόνο θα εξοφλούσαμε τα χρέη, αλλά θα έβγαине και κέρδος. Κι εμείς τα πουλάμε μπιρ παρά...»

σφάλιζε στους αγρότες ένα λογικό επίπεδο ζωής και στους καταναλωτές καλής ποιότητας τροφή σε λογικές τιμές. Οι εθνικές αγροτικές πολιτικές καταργήθηκαν. Το 2006 η Ε.Ε. αποφάσισε να εφαρμόσει την πολιτική *energy thing but arms*, να εξαγει δηλαδή σε τρίτες χώρες τα πάντα εκτός από όπλα, με αντάλλαγμα την εισαγωγή ζάχαρης από αυτές».

Εξι χιλιάδες ευρωπαίοι καλλιεργητές συγκεντρώθηκαν έξω από την έδρα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Ιούλιο του 2005, βάζοντας κυριολεκτικά το κεφάλι τους στην γκιλοτίνα που είχαν φέρει μαζί τους. Ζητούσαν να μην αλλάξει η πολιτική για τη ζάχαρη και υποστήριζαν πως οι νέες ρυθμίσεις θα θέσουν εκτός παραγωγής 120.000 αγρότες και θα ρίξουν στην ανεργία 150.000 εργαζόμενους. Η Κοινή Αγροτική Πολιτική πέρασε, φυσικά, κι όλα τα άλλα είναι Ιστορία... Πώς υλοποιήθηκε η πολιτική αυτή;

- **Η Ε.Ε. έθεσε ποσόστωση επί της παραγωγής των κρατών μελών της** – στην Ελλάδα δόθηκε δικαίωμα παραγωγής 158.000 χιλιάδων τόνων (ενώ μέχρι τότε μπορούσε να παράγει 320.000).

- **Μείωσε την τιμή** που έδινε στους αγρότες της για να βάζουν τεύτλα κατά 45%.

- **Επέβαλε εισφορά επί της ποσόστωσης:** κάθε χώρα για κάθε τόνο ζάχαρης που παράγει θα έπρεπε να πληρώνει 110-170 € υπέρ του γεωργικού ταμείου της Ενωσης.

- **Με τους πόρους αυτού του ταμείου** η Ενωση έδινε κίνητρο σε χώρες να αποχωρήσουν

Ζάχαρη: Το «κλειδί» στη διατροφική κρίση

«Φέρτε μας ζάχαρη», κραύγάζαν οι χιλιάδες αλγερινοί διαδηλωτές τον Φεβρουάριο. Η αύξηση κατά 25% της τιμής της ζάχαρης και του λαδιού ήταν ίσως η βασικότερη αφορμή για το ξέσπασμα της εξέγερσης.

Από το 2007-2008, όταν ξέσπασαν πολύνεκρες κοινωνικές συγκρούσεις σε περισσότερες από 30 χώρες που ήταν εξαρτημένες από τα εισαγόμενα τρόφιμα (και ιδίως τα σιτηρά), η διατροφική κρίση δεν έχει κοπάσει μέχρι τις μέρες μας.

Η ζάχαρη, όπως και τα σιτηρά, είναι από τα αποκαλούμενα στρατηγικά προϊόντα για το καλάθι της νοικοκυράς και την αύξηση του πληθωρισμού. Στα κράτη όπου υπάρχει παραγωγή ζάχαρης από δημόσιο φορέα, η τιμή της καθορίζεται από τα υπουργεία Οικονομικών για να μην επηρεαστούν οι τιμές σε ένα τεράστιο εύρος αγαθών της βιομηχανίας τροφίμων (αυτό έχει γίνει αρκετές φορές και στην Ελλάδα, όταν η ζάχαρη πουλιόταν ακόμα και με ζημία). Την ώρα που οι πολυεθνικές ανακοινώνουν δυσθεώρητα κέρδη και η Παγκόσμια Τράπεζα πιέζει για ακόμα μεγαλύτερη φιλελευθεροποίηση των αγορών, εκατομμύρια ανθρώπων στον πλανήτη λιμοκτονούν. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό

Τροφίμων, το 2010, οι τιμές των σιτηρών αυξήθηκαν κατά 47%, του καλαμποκιού κατά 50%, της σόγιας κατά 34%. Η τιμή της ζάχαρης τριπλασιάστηκε. Ο φεινός Γενάρης ήταν ο έβδομος συνεχόμενος μήνας ανατιμήσεων στα βασικά είδη τροφίμων παγκοσμίως.

«Έχουμε διαμορφώσει το παγκόσμιο σύστημα διατροφής με τέτοιον τρόπο ώστε να ευνοεί την κερδοσκοπία. Η αγροτική γη είναι καλύτερος χρυσός από ό,τι ο ίδιος ο χρυσός για τους κερδοσκόπους» λέει ο Λέστερ Μπράουν, επικεφαλής της οργάνωσης Earth Policy Institute.

Δεν είναι, επίσης, καθόλου τυχαίο πως όλα τα κράτη του κόσμου φροντίζουν να έχουν στις αποθήκες τους ζάχαρη – είτε ως ενεργειακό απόθεμα σε διάρκεια πολέμου είτε για να αντιμετωπίσουν τα κερδοσκοπικά παιχνίδια ή τις κρίσεις λόγω φυσικών καταστροφών που ανεβάζουν τις τιμές.

Και ενώ εμείς πουλάμε άρον άρον την Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης για το... καλό της πατρίδας και του χρέους, οι αρμόδιοι φορείς προειδοποιούν για νέα, επερχόμενη διατροφική κρίση...

Εικόνα εγκατάλειψης στους αποθηκευτικούς χώρους των εργοστασίων σήμερα. Αν και η παραγωγική διαδικασία ξεκινά τον Αύγουστο με το άναμμα της σβεστοκάμινου, φέτος δεν προβλέπεται να αλλάξουν και πολλά. Η παραγωγή του 2011 δεν αναμένεται να ξεπεράσει τους 35.000 τόνους!

Η ιστορία της ζάχαρης

- **Οι άνθρωποι στον νότιο Ειρηνικό** ήταν οι πρώτοι που ανακάλυψαν ζάχαρη σε σαχαρακόλαμα που μεγάλωναν στην περιοχή κατά τους προϊστορικούς χρόνους.

- **Η Ινδία ήταν η πρώτη χώρα** που πήρε απόσταγμα από σαχαρακόλαμα για να φτιάξει ακατέργαστη ζάχαρη (σαρκάρα στα σανσκριτικά) το 500 π.Χ. Τον 4ο αιώνα π.Χ. οι στρατιώτες του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην κοιλάδα του Ινδού ποταμού ανακάλυψαν το καλάμι που δίνει «μέλι χωρίς μέλισσες».

- **Οι Άραβες εισάγουν την τεχνολογία κατεργασίας του σαχαρακόλαμου** στη λεκάνη της Μεσογείου τον 7ο αιώνα μ.Χ. Στην κεντρική Ευρώπη η ζάχαρη γίνεται γνωστή πέντε αιώνες μετά, χάρη στους Σταυροφόρους. Η εισαγωγή γινόταν από το λιμάνι της Βενετίας. Η διάθεσή της ανερχόταν σε πολύ υψηλή τιμή – από τα φαρμακεία.

- **Στη διάρκεια των ναπολεόντειων πολέμων**, όταν η προμήθεια των σαχαρακόλαμων σταμάτησε, βρέθηκε η εναλλακτική λύση των τεύτλων. Το πρώτο σαχαραουργείο εγκαινιάστηκε το 1801 στην Κάτω Σιλεσία.

- **Η χρήση της ζάχαρης** δεν ήταν ευρέως διαδεδομένη στον ελλαδικό χώρο. Οι Έλληνες χρησιμοποιούσαν από αρχαιοτάτων χρόνων υποκατάστατα (νέκταρ των θεών, πετιμέζι, μέλι, γλυκαντικές ουσίες, σταφίδα, ρεβίθια, άνηθος).

- **Κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας** τη ζάχαρη τη χρησιμοποιούμε μόνο για να φτιάξουμε τα σερμπέτια και το γλυκό ροζοζάχαρη. Τον καφέ τον πίνουμε χωρίς ζάχαρη, γιατί χρησιμοποιούμε για την παρασκευή του το ρεβίθι που είναι γλυκό όσπριο).

- **Τον 19ο αιώνα αρχίζουμε να εισαγούμε** από Γαλλία, Αγγλία, Ολλανδία και Αίγυπτο ζάχαρη από σαχαρακόλαμο.

- **Στα 1894 ο επιχειρηματίας Γεώργιος Ζωγράφος** άρχισε να καλλιεργεί τεύτλα στο κτήμα του, στη Λαζαρίνα της Καρδίτσας. Ο σκληρός ανταγωνισμός της Ξένης ζάχαρης, η αδυναμία καταπολέμησης των ζωικών εχθρών των τεύτλων και το υπέρογο κόστος μεταφοράς τον οδήγησαν σε κλείσιμο το 1909. Εκτοτε η χώρα εισάγει ζάχαρη, επιβαρύνοντας σημαντικά το ισοζύγιο εισαγωγών - εξαγωγών.

- **Το 1960 ιδρύθηκε η Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης Α.Ε.** με έδρα τη Θεσσαλονίκη. Το 1961 λειτούργησε το πρώτο εργοστάσιο στη Λάρισα, το 1962 στο Πλατύ Ημαθίας, το 1963 στις Σέρρες, το 1972 στην Ξάνθη και το 1975 το πέμπτο εργοστάσιο στην Ορεστιάδα.

Πηγές: European Food Information Council (www.eufic.org), η ιστοσελίδα της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης (www.ebz.gr) και το μπλογκ http://nio.pblogs.gr/ Ευχαριστούμε την οικονομολόγο και ιστορικό Ζιζί Σαλίμα για τις πληροφορίες που μας έδωσε.

Ασβέστης και κάρβουνο. Μαζί με το νερό αποτελούν τις πρώτες ύλες στην τελική επεξεργασία του προϊόντος. Το άσπρο και το μαύρο εναλλάσσονται στην ιστορία της ζάχαρης εδώ και πέντε δεκαετίες, όπως το όνειρο με τον εφιάλτη. Σήμερα το λευκό πλέον έχει υποχωρήσει αισθητά από το κάδρο.

από την παραγωγή, πληρώνοντας από 600 έως 400 ευρώ για κάθε τόνο που η χώρα δεν θα παρήγαγε σε ένα βάθος ζετίας.

Χώρες όπως η Βουλγαρία, η Λετονία, η Σλοβενία, η Ιρλανδία σταμάτησαν εντελώς την παραγωγή. Άλλες, όπως η Ουγγαρία, η Ισπανία και η Ιταλία, άρχισαν να υπο-παράγουν. Κερδοσμένες από αυτήν την πολιτική βγήκαν η Γερμανία (με ποσοστό αγοράς 46%), η Γαλλία (18%) και η Αγγλία (11%).

Τι συνέβη στην ελληνική περίπτωση; Η EBZ μέχρι εκείνη τη στιγμή είναι κερδοφόρα: εισηγμένη στο χρηματιστήριο από το 1993, το 2005 δεν χρωστούσε σε κανέναν και κλείνει τον ισολογισμό της με κέρδη πάνω από 10 εκατομμύρια ευρώ. «Πρώτα απ' όλα πρέπει να καταλάβετε πως οι ελληνικές κυβερνήσεις χρησιμοποιούσαν τα εργοστάσια για να εξυπηρετούν την κομματική τους πελατεία. Διόριζαν διοικήσεις που πολλές φορές δεν είχαν καμία γνώση του αντικείμενου. Όσο η ζάχαρη ήταν μονοπώλιο, αυτό δεν είχε δραματικές επιπτώσεις: αργότερα, όμως, που έπρεπε να γίνουμε αντα-

Την ζετία 2006-2009 τα χρέη της EBZ προς την Αγροτική έφτασαν τα 150.000.000€, αποτέλεσμα της εφαρμογής της ΚΑΠ, αλλά και του δεσμευτικού επαχθούς δανεισμού της από την ΑΤΕ. Σήμερα, ενώ το επιτόκιο στην αγορά είναι 8%, η τράπεζα δανείζει την EBZ με 12%.

Πίκρα η ζάχαρη!

γωνιστικοί αποδείχθηκε πόσο ολέθριο ήταν». Ο Δημήτρης Χατζηαντωνίου, ένας από τους πρώτους εργαζόμενους στην εταιρεία, υπήρξε και τεχνικός διευθυντής όλων των εργοστασίων. Σήμερα είναι ο πρόεδρος των συνταξιούχων. «Οι διοικούντες ενδιαφέρονταν για το πώς θα διορίσουν κόσμο, δεν αναλάμβαναν καμία ευθύνη, ένωσαν όλοι τους περαστικοί. Ακόμα και αποτυχημένοι επαγγελματίες διορίζονταν στο Δημόσιο για να ρεφάρουν τη χασούρα...»

Όλα τα παραπάνω δεν είναι τίποτα περισσότερο από τον ορισμό του κομματικού κράτους. Το οποίο, αμέριμνο, συνέχιζε τον περίπατό του, ενώ η λέξη «κουμπάροι» μπαίνει στην καθημερινότητά μας. «Κουμπάροι από ζάχαρη» ήταν ο τίτλος ρεπορτάζ της «Κ.Ε.» (Σεπτέμβριος 2006) που περιέγραφε πως ο ένας κουμπάρος διοικεί την Αγροτική Τράπεζα, ο άλλος γίνεται αποκλειστικός προμηθευτής σε σιτηρά για την ΕΛΒΙΖ, ο τρίτος αναλαμβάνει να εκτελωνίζει ζάχαρη κι όλοι μαζί αρμέγουν τον κρατικό κορβανά με υπέρογκες αμοιβές, χρυσές πιστωτικές κάρτες, παχυλούς μισθούς. Καταγγέλλοντας όλα αυτά τον Αύγουστο του 2006 με μια βσελιδη επιστολή, παραιτείται ο τότε πρόεδρος της EBZ Χρ. Κοσκινιάς. Ο πρωθυπουργός δεν του απάντησε ποτέ...

Εν τω μεταξύ, η Ελλάδα είχε αποδεχθεί να μειώσει την παραγωγή της. Σε αντάλλαγμα πήρε 87 εκατομμύρια ευρώ για να κλείσει δύο εργοστάσιά της, ένα στην Ξάνθη κι ένα στη Λάρισα. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός είχε ανακοινώσει πως θα μετατραπούν σε εργοστάσια παραγωγής βιοκαυσίμων. «Η κυβέρνηση είναι δέσμια συμφερόντων και επιλέγει αδιαφανείς διαδικασίες για την παραγωγή βιοαιθανόλης» καταγγέλλει ο τότε συντονιστής Αγροτικής Ανάπτυξης του ΠΑΣΟΚ, Μιχάλης Χρυσοχοϊδης, το καλοκαίρι του 2006. Εναν χρόνο αργότερα δώδεκα μνηστήρες διεκδικούν να αναλάβουν το έργο της μετατροπής των δύο ζαχαρουργείων. Τον Δεκέμβριο του 2008 το πρότζεκτ έχει πια ολοκληρωτικά παγώσει.

Πώς; Γιατί; Μέχρι σήμερα ουδείς γνωρίζει. Εκτός ελαχίστων, ένας εκ των οποίων μας συνάντησε «απολύτως διακριτικά» και ήταν στην πολύ στενή ομάδα που προετοίμαζε το όλο εγχείρημα. Ο λόγος που δεν θέλει να δημοσιευθεί το όνομά του είναι απλός: «Θα βρεθώ σε κανένα χαντάκι. Η ιστορία με τα βιοκαύσιμα σαμποταρίστηκε από την πρώτη στιγμή. Ο διοικητής της ΑΤΕ δεν μας έδινε χρήματα, γιατί τάχα μου θα γινόμασταν νέος ΟΣΕ. Οι ξένες εταιρείες στις οποίες απευθυνθήκαμε για joint venture ζητούσαν το μανάτζμεντ. Ζη-

τούσαμε από την κυβέρνηση να χρηματοδοτήσει με μόλις 40 εκατομμύρια ευρώ και μας έλεγε πως δεν υπάρχουν. Όταν λίγους μήνες μετά κινητοποιήθηκαν οι αγρότες, ο πρωθυπουργός τούς έδωσε 500 εκατομμύρια. Κατάλαβα πως οι πετρελαιάδες δεν ήθελαν τα βιοκαύσιμα στην Ελλάδα».

Το 2009 η εταιρεία εμφανίζει ζημιές ρεκόρ ύψους 46 εκατ. ευρώ και χάνει το μισό μερίδιό της στην εγχώρια αγορά. Η κυβέρνηση αλλάζει και μια νέα διοίκηση αναλαμβάνει. Ο κ. Γερούκης ανακοινώνει τα φιλόδοξα σχέδιά του: παραγωγή ζάχαρης από στέβια (φυτό του οποίου τα φύλλα περιέχουν ισχυρές γλυκαντικές ουσίες) και δημιουργία νέων προϊόντων, όπως ζάχαρη εμπλουτισμένη με βιταμίνη C. Ενεργοποιεί το πρόγραμμα μετατάξεων, κόβει επιδόματα και μειώνει τη ζημιά της εταιρείας για το 2010 στα 34 εκατ. ευρώ. Παρ' όλα αυτά η τριετία 2006-2009 έχει κληροδοτήσει στην EBZ χρέη προς την Αγροτική 150.000.000 €. Πώς μια υγιής μέχρι πρότινος εταιρεία βρίσκεται τόσο πολύ

«Οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούσαν την EBZ για την εξυπηρέτηση της κομματικής τους πελατείας. Διόριζαν διοικήσεις χωρίς γνώση του αντικείμενου. Όσο η ζάχαρη ήταν μονοπώλιο, αυτό δεν είχε δραματικές επιπτώσεις. Με την είσοδο στον ανταγωνισμό, αποδείχθηκε ολέθριο».

Η ανάπτυξη εξόκειλε στον κάμπο

Ο Δημήτρης Χατζηγεωργίου είναι ο μόνιμος ανταποκριτής της «Ελευθεροτυπίας» στη Λάρισα. Αυτές είναι οι αναμνήσεις του από το εργοστάσιο ζάχαρης στον Θεσσαλικό κάμπο.

«Θεσσαλική Χαρτοποιία, Τελωνείο, Μαρμαράδικο Τσάλμα, Roca A.E., εργοστάσιο Ζάχαρης... Οι παραπάνω ονομασίες παραπέμπουν στα βιομηχανικά ερείπια της Λάρισας. Πλάι στα σύγχρονα εμπορικά κέντρα της Θεσσαλικής πρωτεύουσας, οι εργοστασιακοί της σκελετοί. Ορισμένα μιας άλλης εποχής... οικονομικής ανάπτυξης που εξόκειλε καταμεσής του κάμπου. Το τελευταίο, το εργοστάσιο Ζάχαρης, "κατόρθωμα" της τελευταίας πενταετίας. Οντως, περί "κατορθώματος" πρόκειται. Αρκεί να σκεφτεί κανείς ότι ήταν η μεγαλύτερη βιομηχανία της Θεσσαλίας, αποτελούσε την πιο σύγχρονη (τελευταία, μάλιστα, είχε ολοκληρωθεί πρόγραμμα εκσυγχρονισμού και αυτοματοποίησης!) και πλέον παραγωγική μονάδα μεταξύ των πέντε της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης - και, όμως, έκλεισε. Τον Δεκέμβριο του 2006 το φουγάρο της «κάντισε» για τελευταία φορά. Και σαν να μην έφτανε αυτό, τώρα εισάγουμε ζάχαρη!

«Κάθε χρόνο, η έναρξη της καμπάνιας τον Αύγουστο με το άναμμα της ασβεστοκαμίνου αποτελούσε είδηση, έπαιρνε επίσημο χαρακτήρα και καταγράφονταν στα πρωτοσέλιδα του τοπικού Τύπου. Τριακόσιοι υπάλληλοι δούλευαν εδώ. Οι 120 μόνιμοι, οι 180 εποχικοί. Ουσιαστικά είναι χιλιάδες οι Λαρισαίοι που κάποια στιγμή βρέθηκαν εδώ ως εποχικοί εργαζόμενοι για το καλοκαιρινό χαρτζιλίκι τους. Πέρα, όμως, από τους εργαζόμενους, από το ζαχαρουργείο της Λάρισας ζούσαν οι οικογένειες 5.000 τευτλοκαλλιεργητών του Θεσσαλικού κάμπου και του οροπεδίου του Δομοκού. Φέτος, στην περιοχή ήρθε ο διευθυντής της EBZ, ενώ η κυβέρνηση επιστράτευσε τους βουλευτές της, σε μια προσπάθεια να πείσουν τους απρόθυμους αγρότες να ξαναβάλουν τεύτλα!

»Εis μάτην. Κάθε χρόνο καλλιεργούνται ολοένα και λιγότερα στρέμματα, παράγονται λιγότεροι τόνοι ζάχαρης, το κόστος παραγωγής αυξάνει, το μέλλον της τευτλοκαλλιέργειας τείνει προς εκείνο του καπνού: Να "σβήσει" δηλαδή ολοκληρωτικά από την Ελλάδα!»

χρεωμένη μέσα σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα; Όπως μας εξηγεί ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Εργαζομένων, «το κόστος παραγωγής αυξήθηκε κατακόρυφα εφόσον πια η EBZ παράγει τη μισή ποσότητα, αλλά για μεγάλο διάστημα οι εργαζόμενοι δεν είχαν μετταταγεί. Ταυτόχρονα, αναγκάστηκε να ρίξει τις τιμές της για να γίνει ανταγωνιστική και, επί πλέον, η παραγωγή επιβαρύνθηκε με τις εισφορές προς το Γεωργικό Ταμείο. Αναγκαστήκαμε να προσφύγουμε σε δανεισμό με ληστρικά επιτόκια κι άρχισε η κατηφόρα».

Σ' αυτό το σημείο αξίζει να ανοίξουμε μια χρήσιμη παρένθεση και να μιλήσουμε για... τις σχέσεις μάνας και κόρης, δηλαδή τράπεζας και θυγατρικής, με τον δρα γεωπόνο (και διευθυντή στην EBZ μέχρι πρότινος) Νίκο Μασλάρη. Η κυβέρνηση της χώρας ενέταξε την EBZ στον κατάλογο των «προς πώληση» εταιρειών για το καλό της πατρίδας; (είναι το πρώτο ερώτημα που του έθεσα). «Πιο ξεκάθαρο και πιο ρεαλιστικό θα ήταν να λέγεται "για το καλό της Αγροτικής Τράπεζας", υπό μία εμφανώς μονόπλευρη τραπεζοκεντρική αντίληψη. Άλλωστε, έχοντας τέτοια αντίληψη, η ΑΤΕ έχει επιβάλει επί χρόνια δεσμευτικά τον επαχθή δανεισμό της EBZ - σημειωτέον δανεισμό με μηδενική επισφάλεια. Σήμερα δανείζει με επιτόκιο 12% (τόκοι κατ' εκτίμηση 18.000.000 €), ενώ το αντίστοιχο επιτόκιο στην ελεύθερη αγορά είναι έως 8% (τόκοι κατ' εκτίμηση έως 12.000.000 €)».

Ωστόσο, δεν είναι λίγοι όσοι θεωρούν την EBZ ως μία εταιρεία με ελλείμματα. Τι λέει επ' αυτού ο κ. Μασλάρης; «Κάθε ζαχαροβιομηχανία από τη φύση της, διεθνώς, παρουσιάζει διακυμάνσεις στους ισολογισμούς της. Αυτό οφείλεται, κυρίως, σε ανεξάρτητα αίτια προς την εταιρεία και σε τυχαίες δυσμενείς συγκυρίες, όπως κακές καιρικές συνθήκες (βλ. τευτλοκαλλιέργεια), μεταπτώσεις στη διεθνή τιμή της ζάχαρης (βλ. χρηματιστηριακό είδος), σοβαρές μεταβολές συντελεστών κόστους (βλ. οικονομικές κρίσεις) κ.ά. Η EBZ, κατά την τελευταία εικοσαετία, που διαπραγματεύθηκε στο πεδίο των ανοικτών αγορών και της ελεύθερης διάθεσης ζάχαρης, έχει να επιδείξει συνολικά θετικό οικονομικό αποτέλεσμα, μολονότι μερικές χρονιές είχαν καταλήξει σε αρνητικό πρόσημο».

Και αφού κάναμε αυτή την παρένθεση, ας επιστρέψουμε στη βιομηχανία και στο φθινόπωρο που μας πέρασε. Όλα φαινόταν να πηγαινούν καλά, πόσω μάλλον που η τιμή της ζάχαρης ανέβηκε μέχρι και τα 900 ευρώ τον

Διαβάστε

Λευτέρης Μαυρόπουλος, «Το άλλο μισό μου πορτοκάλι», εκδ. Ινδικτος

Βρισκόμαστε στα 1936 σ' ένα χωριό της ανατολικής Μακεδονίας. Οι καπνοκαλλιεργητές λιμοκτονούν· οι μεσσίες, με όργανο τη χωροφυλακή, τους εκβιάζουν. Ο Μιχάλης αρχίζει να συνδικαλιζείται και την Πρωτομαγιά του 1936 στη Θεσσαλονίκη συλλαμβάνεται...

Πληκτρολογήστε

<http://www.agronews.gr/content/view/full/62622/41/lang,el>

Εξαιρετικά ενδιαφέρον ρεπορτάζ για το πώς διαχειρίζονται το θέμα της τευτλοπαραγωγής και τις εθνικές τους βιομηχανίες ζάχαρης οι λίντερ της αγοράς Γαλλία, Γερμανία και Αγγλία.

Δείτε

«Το χόμα βάφτηκε κόκκινο»

Κλασική ταινία του Βασίλη Γεωργιάδη για το αγροτικό ζήτημα στη Θεσσαλία του 1907. Η σύγκρουση δύο αδερφών, γιων μεγαλοτσιφλικά, με φόντο τους κολίγους και τον Μαρίνο Αντύπα, σε μια ταινία με επιρροές γουέστερν και εξαιρετικές ερμηνείες από τους Κατράκη, Κούρκουλο, Βόγλη και Αντωνόπουλο. Η ταινία ήταν υποψήφια για Οσκαρ καλύτερης ξενόγλωσσας ταινίας το 1966 και την ίδια χρονιά κέρδισε βραβείο μουσικής στο φεστιβάλ Κάρλοβι Βάρι 1966.

Ακούστε

«Τα αγροτικά» του Θωμά Μπακαλάκου

Ιστορικός δίσκος του 1975. Κάθε τραγούδι σκιαγραφεί μια όψη του αγροτικού δράματος, από τους ληστρικούς μεσάζοντες μέχρι τους διαρκώς ψευδόμενους πολιτικούς και την αναγκαστική εσωτερική μετανάστευση των νέων αγροτών. Όσο κι αν σας ακούγεται ρετρό, παραμένει δραματικά επίκαιρος.

τόνο. Οι αγρότες ζητούσαν μια μικρή αύξηση για να σπείρουν τεύτλα. Οι εργαζόμενοι πρότειναν από τα 1.900.000 ευρώ που εξοικονόμησε η εταιρεία από περικοπές επιδομάτων να δοθούν στους παραγωγούς τα 800.000 που διεκδικούσαν. Αντ' αυτού, τον Φεβρουάριο η ΑΤΕ ανακοινώνει την πώληση της εταιρείας. Φυσικά, οι περισσότεροι αγρότες στρέφονται σε άλλες καλλιέργειες και η EBZ δεν έχει καν πρώτη ύλη για να δουλέψει. Ο πρόεδρος της εταιρείας υποστηρίζει πως «είναι θέμα ψυχολογίας γιατί το επί πλέον ποσό που ζητούσαν οι αγρότες είναι τόσο ασήμαντο, που δεν δικαιολογεί το θόρυβο που ξεσηκώθηκε. Αν ακολουθούσαμε τη λογική των εργαζομένων θα γινόταν μπάχαλο. Εμείς κόψαμε εκδρομές και δώρα στα παιδιά τους που έμπαιναν στο πανεπιστήμιο, κάναμε αιματηρές οικονομίες. Η λεγόμενη μείωση του εισοδήματος των αγροτών είναι προφάσεις εν αμαρτίαις, κρύβονται πίσω από αυτό το ψέμα για να μην ομολογήσουν ότι στρέφονται σε άλλες καλλιέργειες».

Όπως ισχυρίζεται ο πρόεδρος της EBZ, λύση

υπάρχει και λέγεται swar: όταν μια χώρα παράγει λιγότερη ζάχαρη από όση της επιτρέπεται μπορεί να αγοράσει τεύτλα από άλλη ευρωπαϊκή χώρα εταίρο. Το τελικό προϊόν θα έχει ελληνική ετικέτα, δεν θα προσμετράται ως εισαγωγή και θα δώσει στην EBZ τη δυνατότητα να ανακτήσει τα μερίδια της αγοράς που έχασε τα προηγούμενα χρόνια «εφόσον οι προηγούμενες διοικήσεις είχαν τη λάθος νοοτροπία ότι όσο παράγεις τόσο πουλάς». Ετσι η εταιρεία μπορεί να βγει από τη μαύρη τρύπα στην οποία έχει πέσει, λέει ο πρόεδρος. Υπάρχει μόνο μια μικρή λεπτομέρεια που χαλάει την όλη εικόνα: το τεύτλο δεν ψύχεται και δεν μπορεί να μεταφερθεί. Αυτό σημαίνει πως η ζάχαρη με την ελληνική ετικέτα θα παράγεται σε γερμανικά (ή γαλλικά ή ό,τι) χωράφια και σε γερμανικά (ή γαλλικά ή ό,τι) εργοστάσια.

Σε αυτό, άλλωστε, θα ποντάρουν και οι υποψήφιοι αγοραστές της: στο ότι μαζί με την ονομασία της θα αγοράσουν και την εθνική μας ποσόστωση και μια έτοιμη αγορά, που θα αγοράζει ελληνική ζάχαρη made in somewhere... ■

Η γνώμη της συντάκτριας

Μιας από τους πολλούς, δηλαδή, που όλα αυτά τα χρόνια, όταν έβλεπε αγρότες να κλείνουν τις εθνικές οδούς σκεφτόταν «βγήκαν πάλι οι αχαιρευτοι που κάνουν τις επιδοτήσεις μερσεντές και ποτά στα κωλόμπαρα». Αυτό που κάνει τραγική την ιστορία της EBZ είναι πως στην πραγματικότητα αποτελεί την επιτομή της νεότερης αγροτικής ιστορίας της χώρας. Αν μπορέσει κανείς να καταλάβει τι έχει συμβεί με τη ζάχαρη, θα δει ανάγλυφα μπροστά του τι συνέβη με την αγροτική παραγωγή, την εκβιομηχάνιση του γεωργικού τομέα, τους χιλιάδες αγρότες που σε πείσμα των πολιτικών προσπαθούν να επιβιώσουν.

Τα ζαχαρότευτλα και η καλλιέργειά τους είναι εξαιρετικά σημαντικά για τους έλληνες αγρότες. Πρώτον, γιατί πρόκειται για μια ολοκληρωμένη διαχείριση της παραγωγής: οι γεωπόνοι του εργοστασίου τους προμηθεύουν με σπόρους και φάρμακα, τους διδάσκουν τις νέες τεχνολογίες, τους συμβουλεύουν συνεχώς μέχρι τη συγκομιδή. Αυτή είναι μια πολύτιμη τεχνογνωσία, την οποία μετά οι αγρότες μπορούν να εφαρμόσουν και σε άλλες καλλιέργειες. Δεύτερον, γιατί η παραγωγή ζαχαρότευτλων είναι η μόνη που τους εξασφαλίζει συμβόλαια και τιμές πώλησης τις οποίες γνωρίζουν εκ των προτέρων, άρα μπορούν να έχουν ένα σταθερό τουλάχιστον, αν και όχι μεγάλο εισόδημα. Τρίτον, και σημαντικότερο, καλό θα είναι εμείς οι άνθρωποι του άστεως να ξεπεράσουμε τους προσφιλείς μας περί της αγροτιάς μύθους: ο έλληνας αγρότης νοικιάζει το στρέμμα με 90 ευρώ, ενώ ο γάλλος συνάδελφός του με 30. Ο έλληνας αγρότης διαπαιδαγωγήθηκε από το κράτος του στην κατεύθυνση να μην παράγει. Κι όσο για τις επιδοτήσεις που έφαγε στα κωλόμπαρα (όποιος και όσες), αν υπήρχε εδώ συντεταγμένη πολιτεία αυτό δεν θα είχε ποτέ συμβεί...

Η ιστορία της ελληνικής ζάχαρης είναι αρχετυπική, οι ιστορικοί του μέλλοντος οφείλουν να τη μελετήσουν για να κατανοήσουν πώς μια χώρα φτάνει στο σημείο να μην παράγει τίποτα. Κι ακόμα χειρότερα, να πουλάει σε Ξένους τα δικά της μέσα παραγωγής για να παράγουν προϊόντα τα οποία η ίδια αγοράζει στη συνέχεια. Το είδαμε στη Λάρκο, το είδαμε στον Σκαρμαγκά, το βλέπουμε τώρα και με τη ζάχαρη. Αν μια τέτοια πολιτική δεν συνιστά αυτοκαταστροφή, παρακαλώ να μου το εξηγήσετε. Αν η Ε.Ε. λειτουργεί θετικά για την εθνική μας γεωργία, παρακαλώ και πάλι να μου το εξηγήσετε. Κι αν έπειτα από αυτό το ρεπορτάζ έχετε να μου προτείνετε κάποια καλύτερη λέξη εκτός από το «ξεπούλημα», παρακαλώ να την προτείνετε.

Πίκρα η ζάχαρη!